

Podmínka kulminace anthroposofického hnutí ve světě

Sergej O. Prokofjev

Se začátkem XXI století se v anthroposofických kruzích stává stále aktuálnější otázka stran „kulminace“ anthroposofického hnutí v této době, kulminace, o níž Rudolf Steiner nejednou hovorí v karmických přednáškách roku 1924.

Zkoumáme-li však tuto otázku podrobněji, je zřejmo, že Rudolf Steiner činil samu možnost uskutečnění této předpovědi závislou na splnění jedné zcela konkrétní podmínky, kterou zformuloval v přednášce z 18. července r. 1924 takto: „Ale jelikož dnes vše závisí na svobodné vůli, tak i toto ... závisí na tom, dokáže-li Anthroposofická společnost pečovat v pravém smyslu nesobecky o anthroposofii“ (GA 240, 18. 7. 1924).

S touto podmínkou je však spojen vážný problém: Zdali se můžeme domnívat, že Anthroposofická společnost během uplynulého XX. století skutečně „v pravém smyslu“ a „nesobecky“ pečovala o anthroposofii, včetně starostlivosti o esoterický impuls Vánočního sjezdu. Mnoho v její historii hovorí pro to, že tomu tak nebylo, a dává důvod pro velmi pesimistické závěry, které se dnes, jak se zdá, stále více potvrzují reálnými fakty: všeobecným stavem regrese anthroposofického hnutí ve světě a prohlubující se krizí v samé Anthroposofické společnosti. Proto se můžeme setkávat mezi anthroposofy stále častěji s míněním, že četné konflikty, opominutí a chyby, jimiž prošla Anthroposofická společnost po smrti svého zakladatele, svědčí o tom, že základní podmínka, aby nastala koncem století kulminace, nebyla splněna, a proto tato kulminace nejspíše prostě nenastane.

Na druhé straně se setkáváme mezi anthroposofy také s míněním opačným. Totiž že slíbená kulminace nastane v každém případě: buď v důsledku dalších zjevení z duchovního světa, nebo díky novému příchodu na Zemi velikého Učitele.

Avšak i proti takovému mínění lze vyslovit vážné námitky. Což si lze představit, že duchovní svět odkryje lidem přístup k dalšímu stupni vývoje jen proto, že zřejmě nezvládli předchozí. Čili: Což je možno předpokládat, že velký Učitel přijde znovu a opět začne k lidem hovořit, poté co oni zřejmě nedokázali, a v některých případech si ani nepřáli splnit to, co jim byl řekl dříve, nedbali dostatečně vážně jeho varování a hlavně - ani nedokázali uskutečnit v potřebné míře duchovní a sociální úkoly vytyčené před Anthroposofickou společností? Jinými slovy: Což je možno souhlasit s myšlenkou, že Rudolf Steiner za nás uskuteční to, co on uložil splnit *nám* a co je od samého začátku *naším* vlastním úkolem?

Konečně jsou ještě anthroposofové, kteří se domnívají, že je třeba pokusit se urychlit umělým způsobem příchod předpověděné kulminace, např. tím, že se rozvine aktivní vnější činnost s využitím internetu a jiných současných prostředků komunikace pro rychlejší a co neširší rozšíření anthroposofie ve světě. Jelikož Rudolf Steiner spojuje v jedné ze svých přednášek kulminaci anthroposofie na konci století také s tím, že se dosáhne „největšího rozšíření anthroposofického hnutí“ (GA 237, 8. 8. 1924), jeví se pro představitele popsaného hlediska takový přístup k problému jako plně oprávněný.

Ale ani toto mínění při bližším prozkoumání naprosto neobstojí. Neboť budeme-li stát na skutečně anthroposofickém hledisku, pak je sotva možno mluvit vážně o tom, že se dosáhne kulminace anthroposofického hnutí jakýmkoli *vnějšími* prostředky bez odpovídajícího zesílení duchovní práce uvnitř samé Anthroposofické společnosti, práce zaměřené především na uskutečnění skutečných esoterických úkolů. Vyplývá z toho všeho, že se jako správná odpověď na vyslovenou otázku ukazuje jen odpověď pesimistická? Nebo snad není situace, jak se vyvinula, stále ještě beznadějnou a lze z ní ještě nalézt východisko? Skutečně, takové východisko, a podle mého přesvědčení jediné, existuje. Jak však ukazuje reálná zkušenost s prací v Anthroposofické společnosti, cesta k tomuto východisku se často ukazuje být, nehledě na všechnu svou očividnost, velmi složitou, leckdy spojená s obtížemi téměř nepřekonatelnými.